

kirjaamo@lvm.fi

5.8.2015

LVM/1114/03/2014

YHTEISRAKENTAMIS- JA YHTEISKÄYTTÖLAKI

Finnet-liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitussa asiassa. Lausunto edustaa Finnet-liiton sekä sen kaikkien jäsenyritysten kantaa:

Anvia Telecom Oy, Blue Lake Communications Oy, Eurajoen Puhelin Osuuskunta, FNE Finland Oy, Härkätien Puhelin Oy, Ikaalisten-Parkanon Puhelin Osakeyhtiö, JAPO, Kainuun Puhelinosuuskunta, Kaisanet Oy, Karjaan Puhelin Oy, Keikyän Puhelin Osuuskunta, Kemiön Puhelin Oy, Laitilan Puhelin Osuuskunta, Lounea Oy, LPOnet Oy Ab, Länsilinkki Oy, Mariehamns Telefon Ab, Mikkelin Puhelin Oy, Paraisten Puhelin Oy, Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy, Pohjois-Hämeen Puhelin Oy, Tampereen Puhelin Oy, Vakka-Suomen Puhelin Oy sekä Ålands Telefonandelslag.

Tiivistelmä

Finnet-liitto jäsenyrityksineen toteaa kantanaan seuraavaa:

- Ehdotettu laki ei ole kaikilta osin direktiivin 2014/61/EU hengen mukainen, vaan laki on lähinnä eri infratoimialojen kompromissi
- Yhteiskunta on vaikeuttanut laajakaistan rakentamista aiemmilla hallinnollisilla päätöksillä, eikä ehdotettu laki tue rakentamista riittävästi
- Ehdotettu laki myös lisää alan sääntelyä hallitusohjelman vastaisesti ja menee osin jopa tietoyhteiskuntakaaren edelle
- Johtotieto Oy muodostaa monopolin vailla tosiasiallista vastuuta palvelu- ja hintatasosta
- Viestintäviraston valinta riidanratkaisuelimeksi on myönteinen ratkaisu.

Lähtökohdat

Viestintävirasto asetti telealan viidelle suurimmalle toimijalle tilaajaverkon tukkumarkkinan enimmäishinnat sekä muita rajoitteita keväällä 2015 pääasiassa harkinnanvaraisesti verkkojen kustannuksista piittaamatta. Kuituverkkoinvestoinnit tulevat osin peruuntumaan ja hidastumaan päätöksen vuoksi, koska operaattorit eivät uskalla investoida verkkoihin, jos niitä on tarjottava kilpailijalle alle omakustannushinnan. Osa operaattoreista onkin siirtänyt asian käsittelyn jälleen kerran korkeimmalle hallinto-oikeudelle, jossa viraston enimmäishintapäätökset ovat kaatuneet aiemmin jo kaksi kertaa.

ELY-keskuksen kaivulupien kustannukset ovat nousseet olennaisesti kahden viime vuoden aikana, ja lupien toimitusajat ovat venyneet jo kolmeen kuukauteen tarpeettoman lisäbyrokratian vuoksi. Kuluva rakentamiskausi on pitkälti menetetty. Hinnat ja lupaehdot vain ilmoitetaan operaattoreille niitä lainkaan kuulematta. Lupakäsittely tulisi korvata teleyrityksen pelkällä ilmoituksella siitä mihin se aikoo kuidun asentaa, jolloin teleyritys vastaisi turvallisuuskohdista sekä eri toimijoiden kaapeleiden yhteensovittamisesta.

Sääntely-yhteiskunta onkin hallinnollisin päätöksin onnistunut estämään ja hidastamaan merkittävästi kuituverkkojen rakentamista koko kansakunnan

tappioksi. Ehdotettu yhteisrakentamisen laki edustaa Suomessa tavaksi tulleen pienimmän yhteisen nimittäjän kompromissimallia, eikä lailla kyetä edes kompensoimaan em. hallinnollisten päätösten aiheuttamia vahinkoja.

Lain käytännön vaikutukset

Direktiivin perimmäisenä lähtökohtana on laajakaistan, eikä yhteiskunnan muun infran edistäminen. Teletoimijoille ollaan tuomassa uusia velvoitteita, ja lailla mennään jopa tietoyhteiskuntakaaren edelle. Lain nojalla teleyritykset voitaisiin velvoittaa käyttöoikeuden luovuttamiseen sellaiseen infraan, jonka luovuttamiselle ei ole asetettu vaatimuksia HMV-sääntelyn puitteissa. Menettely on tältä osin direktiivin vastainen.

Teletoimijoille syntyy lisäksi velvollisuus yhteiskaivuprosessiin sekä velvollisuus toimittaa suunnitteilla olevien kuituverkkojen tiedot kuusi kuukautta etukäteen informaatiopisteeseen. Sähköyhtiöiden toiminta on pitkäjänteistä, kun taas teleyritysten suunnittelujakso on hyvinkin lyhyt, koska teleyhtiön on hankittava kuituasiakkaat etukäteen ennen kaapelointia. Lisäksi on huomattava, että sähköyhtiöt saneeraavat runkolinjojaan, kun teleyhtiöt taas keskittyvät pitkälti tilaajaverkkoon.

Lisäsääntelyn tuominen alalle on myös selkeässä ristiriidassa pääministeri Sipilän hallitusohjelman digitalisaatiokohdan 8 kanssa, jonka mukaan sääntelyä tulee keventää ja purkaa.

Kun tele- ja sähköyhtiön kulut jaetaan erilliskaivun suhteessa, laki ei tue yhteisrakentamista juuri muutoin kuin kaupunkien asfaltoituilla alueilla ja sielläkin rajoitetusti, koska sähkökaivanto on suojauksineen olennaisesti telekaivantoa kalliimpi. Kun mennään maaseudulle, on kuidun auraaminen siinä määrin sähkökaivantoa edullisempi ratkaisu, ettei laista ole mitään käytännön hyötyä. Jotta laki direktiivin perustavoitteen mukaisesti edistäisi laajakaistaa, teleoperaattorin tulisi päästä kaivantoon maksamalla sähköyhtiölle vain aiheuttamansa lisäkustannus, minkä lisäksi voitaisiin maksaa pienehkö palkkio sähköyhtiön yleiskustannusten kattamiseksi.

Jotkin Finnet-liiton jäsenyhtiöiden toimialueiden kunnat antavat teleoperaattorin asentaa kuidun kunnan kaivantoon täysin veloitusetta ja huomioivat siten yhteiskunnan kokonaisedun. Joissakin kunnissa kehitellään mitä moninaisimpia kuiturakentamisen esteitä ja jopa vaaditaan, että kunta pääsee veloitusetta teleoperaattorin kaivantoon. Tällaisen ylilyönnin laki toki korjaa.

Teleoperaattoreiden keskinäinen yhteistyö toimii kohtuullisesti. Myös teleoperaattoreiden ja useiden sähköyhtiöiden yhteistyö toimii moitteetta, mutta ellei toimi, laki asiaa tuskin edesauttaa erilliskaivun hinnoittelusuhteen vuoksi. Oman ongelmansa muodostavat kaivu-urakoitsijat, jotka veloittavat teleoperaattorilta harkitsemansa lisähinnan sähköyhtiön asiaan sen enempää puuttumatta ainakin tapauksissa, joissa sähköyhtiö on kilpailuttanut oman urakkansa ja teleoperaattori tulee sen jälkeen mukaan kaivuosuuksille. Tällainen tilanne tulisi estää selkeällä lain kirjauksella.

Johtotieto Oy:n asema

Finnet-liitto esitti aiemmassa alustavassa lausunnossaan, että Johtotiedon ja alan yksityisten toimijoiden tulisi olla tasavertaisessa asemassa. Osa Finnet-liiton

jäsenyrityksistä on aiemmin siirtynyt pois Johtotiedon asiakkuudesta, koska palvelu on ollut kohtuuttoman hidasta, ja yksityinen toimija on tarjonnut samalla hintatasolla paremman palvelun. Vaikka asia on hyvin tiedossa, Johtotiedolle ollaan kuitenkin luomassa lakiin perustuvaa monopoliasemaa ilman mitään takeita palvelun laadusta ja hintatasosta. Pahimmillaan Johtotiedosta voi tulla eräänlainen ”uusi ELY-keskus” joka ei selviydy tehtävistään – eikä sen oikeastaan tarvitsekaan selviytyä, kun mitään kilpailupainetta ei ole eikä tule. Koko yhteiskunta kärsii tällaisista valtion omistamien yhtiöiden monopoliratkaisuista.

Yhtenä vaihtoehtona voidaan pitää ratkaisua, jossa yksityiset toimijat rekisteröityvät informaatiopalvelun tarjoajiksi, ja sitoutuvat samalla kaikkiin tarvittaviin tietoturva- yms. velvoitteisiin. Kun mikä tahansa verkko-operaattori toimittaa tietonsa mille tahansa rekisteröityneelle informaatiotoimijalle, tietojen tulee olla veloitusetta kaikkien rekisteröityneiden informaatiotoimijoiden käytettävissä Johtotieto mukaan lukien. Menettely voitaneen toteuttaa esimerkiksi informaatiotoimijoiden yhteisellä portaalilla. Tietojen varsinainen myyminen asiakkaille olisi siten täysin kilpailtua liiketoimintaa, mikä varmistaisi palvelu- ja hintatason.

Julkisen hallinnon turvallisuusverkon asiat voidaan rajata tarvittaessa Johtotiedon hoidettaviksi, ja kaupalliselta toimijalta voidaan edellyttää sopimusteitse asianmukaisia muita turvallisuusveloitteita.

Muut näkökohdat

Viestintäviraston valinta riitojen ratkaisijaksi on myönteinen seikka, koska virasto tuntee televerkot ja osaa määritellä syrjimättömät ehdot ja hinnat. Virastolle ei ole tarpeen osoittaa lisäresursseja ehdotetun lain vuoksi. Viraston nykyisetkin resurssit ovat ylimitoitettuja, mikä näkyy erilaisina jatkuvina massiivisina tieto- ja selvityspyyntöinä sekä ylisääntelynä ja kehitysprojekteina, joista aiheutuu kohtuuttomasti tarpeettomia kustannuksia operaattoreille. Tuleva käytäntö muotoutunee jo muutaman ratkaistun riidan perusteella.

Julkisen sektorin rakennusten vapauttaminen esitetyn lain tarkoittamista nopeiden sisäverkkojen vaatimuksista ei sen sijaan ole perusteltua. Laissa tulisi myös huomioida, että asunto- ja kiinteistöyhtiöiden sisäverkkoja – erityisesti vanhoja kaapeli-TV-verkkoja – ei käytännössä ole aina mahdollista jakaa useammalle teleoperaattorille.

Yhteenveto

Finnet-liitto jäsenyrityksineen katsoo, että ehdotettu laki ei edistä laajakaistarakentamista riittävästi, tuo alalle lisäsääntelyä ja on osin direktiivin vastainen.

Kunnioitavasti
FINNET-LIITTO ry

Jarmo Matilainen
toimitusjohtaja